

Kildernes art giver indsigt i kvindernes liv og af deres egen forståelse af deres kamp.

Hvad bogen derimod ikke fortæller om er hvordan majoriteten af de egyptiske kvinder levede deres liv, kvinderne på landet og arbejderklassens kvinder. Disse kvinder optræder kun ganske perifert i bogen, primært som passive modtagere af hjælp, og man må spørge sig selv hvordan *de* mon forholdt sig til de mange spørgsmål bogen behandler og hvordan den feministiske kamp berørte *deres* liv.

Nu skal man måske ikke kritisere en forfatter for at hun har valgt et fokus, men det er en smule problematisk når Badran i sin introduktion ligefrem skriver: „*The history of Egyptian feminism is about middle- and upper-class women assuming agency – the capacity to exercise their will, to determine the shape of their own lives and to partake in the shaping of their culture and society*“ (s.3; min fremhævelse).

Badran underspiller ligeledes de forgreninger som den feministiske bevægelse faktisk fik i løbet af 1930'ernes og 40'ernes Egypten, hvor både islamistiske og radikale sekulære grupperinger så dagens lys, og man står derfor let tilbage med det (fejlagtige) indtryk at EFU alene var de som førte kampen.

Anne Margrethe Rasmussen
ph.d.-studerende
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

ALAN BARNARD & JONATHAN SPENCER (eds.): Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology. London: Routledge 1996. xxiv+658 sider. ISBN 0-415-09996-X. Pris: £27.29 (pb).

Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology er redigeret af de to Edinburgh-antropologer Alan Barnard og Jonathan Spencer, og værket lever udmærket op til Edinburghs fornemme encyklopædiske traditioner. Det henvender sig hovedsagelig til akademiske antropologer og antropologistuderende, selvom redaktørerne i introduktionen udtrykker den obligate fromme forhåbning at også „nå ud til alle mulige mennesker som bare er nysgerrige efter at vide hvad antropologer er for en slags folk, hvad de laver, og hvad vi kan lære af dem“. Den forhåbning kan man jo dele, men i mellemtiden er der god

grund til at anbefale studenter og forskere at have encyklopædien inden for rækkevidde.

Hovedparten af værket består af 231 substantielle artikler, som varierer i omfang mellem to og 19 spalter, og som alle afsluttes med litteraturhenvisninger. De fleste opslag er på teori og metode samt antropologiske begreber, mens en snes stykker er regionaletnografiske oversigter, og fem er biografier. Dog findes et biografisk appendiks over godt et par hundrede antropologisk betydningsfulde personer, et „glossary“ med korte begrebsdefinitioner samt navneregister, sagregister og folke- og stednavneregister. Krydshenvisninger findes overalt.

Godt hundrede forskellige forfattere, overvejende britiske og amerikanske antropologer, har skrevet hovedartiklerne, og man har bestræbt sig på at opnå en rimelig balance mellem yngre og ældre skribenter. Det er stort set en vellykket blanding, langt de fleste forfattere skriver både koncist, engageret og up-to-date, selvom enkelte af de ældre sætter punktum ved det tidspunkt da de selv sidst havde noget at sige. Således er opslaget „rationality“ en (sidste?) æresrunde af det gamle makkerpar Jarvie & Agassi som præsenterer the state of the art anno 1987. Det havde været lidt mere morsomt hvis for eksempel Sahllins havde skrevet den artikel; i det mindste kunne man i opslaget have ønsket sig en kommentar til hans kontrovers med Obeyesekere (*How Natives Think* udkom et halvt år inden redaktionen afsluttedes). I. M. Lewis skriver om „descent“ på god gammeldags facon, og en eventuel tvivl om hvorvidt samtlige ikke-europæiske samfund er opbygget af unilineale eller kognatiske descentgrupper kan man kun få bekræftet hvis man følger krydshenvisningen til artiklen „house“, som handler om „husbaserede“ samfund. Mange artikler er imidlertid små perler af koncentreret information og spændende perspektiver. For eksempel er Michael Lambeks artikel om „possession“ det bedste jeg har læst på fem spalter om dette emne.

Som alle encyklopædier er også denne i høj grad et produkt af sin tid. Blandt de længste artikler er (naturligvis) „culture“, „society“, „ethnography“ og „kinship“, men den længste af dem alle er dog „gender“! I øvrigt lader det til at postmodernismen er et vigtigt tegn i tiden. Artiklen „postmodernism“ får fem spalter (mod fire til „peasants“!), og man skulle kunne tro at Clifford & Marcus' *Writing Culture* er an-

tropologiens vigtigste værk. Det er i hvert fald den eneste bog som har fået sit eget opslag i „glossary“, og det må ydermere være dens undertitel som bærer ansvaret for forekomsten af en artikel om „poetics“, selvom forfatteren, Ruth Finnegan, slår fast at ordet egentlig refererer til studiet af mønstre i skriftlige og mundtlige tekster.

Blandt de mere uortodokse opslag som lokker til nærlæsning er „scandals, anthropological“. Den som venter sig saftige afsløringer af uetisk forskningspraksis bliver imidlertid skuffet. Sammenlignet med flere af vore nabodiscipliner (for ikke at tale om medicin og naturvidenskab) har antropologien været næsten helt forskånet for forfalskninger af forskningsresultater i den hensigt at vinde personlig ære og berømmelse. Derek Freemans indvendinger mod Margaret Meads arbejde på Samoa er det fald som er mest udførligt refereret, men også kontroversen om tasaday-folket på Philippinerne (det nærmeste vi i vort fag kommer på et Piltown-case) nævnes, ligesom den omstændighed at ik-folket i Uganda ikke levede op til Colin Turnbulls forventninger og at hans bog derfor ikke levede op til nogle af hans kollegers forventninger. Disse debatter er vel næppe overvældende skandaløse, men der er trøst at hente i krydshenvisningen efter artiklen „scandals, anthropological“: „See also: colonialism“!

Udvalget af biografiske opslag i hoveddelen er som sagt begrænset til fem: Boas, Lévi-Strauss, Malinowski, Morgan, og Radcliffe-Brown, og det er klart at jo færre man vælger, desto mer udsætter man sig for kritik: Hvorfor Morgan og ikke Durkheim, hvorfor Radcliffe-Brown og ikke Evans-Pritchard? for eksempel. Imidlertid rådes der bod på dette i det biografiske appendiks hvor man har et bredt og varieret udvalg af personer. Her findes også enkelte skandinaviske stjerner; Danmark fører med tre (Birket-Smith, Prins Peter og Knud Rasmussen), derefter kommer Norge med to (Fredrik Barth og Thor Heyerdahl), og Sverige med én (Bengt Sundkler, teolog og missionær i Afrika). At lade Jean-François Lyotard få et eget opslag her (foruden at han naturligvis nævnes i artiklen om postmodernisme) er dog en af de få dispositioner som jeg synes redaktørerne har grund til at fortryde.

At udarbejde og udgive en antropologisk encyklopædi er altid et vovestykke. At have skabt en, som en anmelder har så få indvendinger

ger mod, er en bedrift. Værket indeholder mængder af koncis information og giver et fint billede af bredden, dynamikken og relevansen af det fag som engagerer os alle.

Jan Ovesen
*Kulturantropologiska institutionen
Uppsala Universitet*

GERD BAUMANN: Contesting Culture. Discourses of Identity in Multi-ethnic London. Cambridge: Cambridge University Press 1996. 215 sider, tabeller, indeks. ISBN 0-521-55554-X. Pris: 230 kr. (pb).

Hvem sagde at lokalsamfundsstudier var en død genre? Gerd Baumanns seneste monografi beviser at lokalsamfundsstudiet ikke alene er levedygtigt i nutidens etnografi, men at det også kan kaste vigtigt lys over dunkle og ideologitunge felter som multikulturalisme, integrationsproblemer, andengenerationsindvandrere, blandingskultur osv. Hvis nogen ønsker at bidrage til den danske debat om disse politiske spørgsmål, er en nærlæsning af Baumanns *Contesting Culture* et godt sted at starte. Ikke fordi alle punkterne på Baumanns liste over feltarbejdsspørgsmål i London kan overføres direkte til København eller Odense. Men feltmetoderne og det forskelligartede kilde-materiale i denne bog og ikke mindst Baumanns overbevisende og personlige fremstillingsform gør *Contesting Culture* til en model for nærstudier af livet i multietniske by- og forstadssamfund i de skandinaviske lande.

Min påstand kræver en forklaring. „Identitetsdiskurser“, monografiens undertitel, er nøglen der åbnede Southalls kultur og samfund for Baumann. Der er, skriver han, to typer diskurser, en „dominerende“ og en „demotisk“ eller folkelig, hvorigenennem de forskellige etniske lokalgrupper udtrykker deres identitet i forskellige sammenhænge. Den dominerende diskurs sammenkæder kultur og samfund på en ret håndfast måde. Den demotiske diskurs er populær, improviseret og taler undertiden op imod den dominerende diskurs. Forholdet mellem de to diskursformer giver ifølge Baumann den „udfordrende kultur“ en dynamisk kraft: „Om end kultur fortsat kan ses som noget en etnisk gruppe eller et trossamfund *har*, kan den også forstås som en dynamisk proces baseret på individers handlinger,